

HAZİRAN 2024
SAYI-6

Örgütlenme Bülteni

“

2023-2024
EĞİTİM-ÖĞRETİM
DÖNEMİNİ
TAMAMLARKEN...

”

EğitimİŞ

www.egitimis.org.tr

1. Zorunlu eğitim süreci için 2023-2024 eğitim-öğretim döneminde öne çıkan başlıklar nelerdir?

2023-2024 eğitim-öğretim dönemi; ülkede yaşanan eğitim programı değişikliği ile bilimsel ve laik eğitimden kopuşun yaşanması, ÇEDES Projesi uygulamalarının etkisi ile STK adı altında birçok oluşumla protokoller yapılarak öğrencilerin ve okulların adeta cemaatlerin eline bırakılması, PISA 2022 sonuçlarına göre matematik, fen ve okuma becerisinde başarının oldukça düşük gerçekleşmesi gibi eğitim niteliğinin düşüklüğünü ortaya koyan ve daha fazla düşmesine neden olacak birçok sorun ile tamamlanmıştır.

Dönem içinde yaşanan sorunlar yalnızca eğitimin niteliğinin düşüklüğüne yönelik olmamış, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik kriz ile birlikte çocuk (0-17 yaş) yoksulluğunun ve buna bağlı olarak MESEM'e başvuran öğrenci sayısının artması, MESEM'lerde dönem içinde yaklaşık 9 çocuğun işyerinde hayatını kaybetmesi gibi durumlar ülkede çocukların ekonomik krize karşı da asla korunmadıklarını hatta en büyük bedelleri ödemek zorunda bırakıldıklarını ortaya koymaktadır.

Öğrenciler kadar öğretmenlerin de sürekli engeller, dayatmalar ve krizin ağır şartlarıyla sınındığı eğitim-öğretim döneminde; zaten düşük oranlarda gerçekleşen öğretmen atamalarının bakanın yapmış olduğu açıklama ile sadece işten ayrılan (emekli, istifa vb.) sayısı kadar olacağını ifade edilmesi, öldürülen, veli ya da öğrenci şiddetine maruz kalan öğretmenlerin hiçbir hayati güvencesinin olmaması, 26 Haziran 2024 tarihinde TBMM başkanlığına sunulan ve öğretmenlik mesleğinin itibarını zedeleyen, atanmış öğretmenlerin iki yıl düşük bir gelir ile hem geçimini sağlaması hem de akademi eğitimini tamamlaması gerektiğini ifade eden Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun açıklanması gibi atılan her adımın kazanım değil, kayıplara neden olduğu gelişmeler yaşanmıştır.

Eğitim İş olarak yaşanan tüm bu olumsuz gelişmelere karşı tepkimizi eylemler ve imza kampanyaları, basın açıklamaları, aldığımız kararlar ile açıkça ortaya koyarak mücadele ettik ve etmeye devam edeceğiz. Türkiye'de çağdaş, eşit, bilimsel, laik, kamusal ve parasız bir eğitim sistemi tam anlamıyla geçerli olana kadar, öğretmenlerin atamama sorunu olmadan özgürce ve güvenli biçimde mesleklerini yapabildikleri bir eğitim ortamı sağlanıncaya kadar, tüm çocukların en temel hakkı olan eğitimden kopmayarak ya da koparılmayarak eşit şartlarda bu haktan faydalanıncaya kadar ve çocuk işçilik, çocuk ölümleri son buluncaya kadar Eğitim-İş, eğitim ve bilim emekçilerinin, öğrencilerin, gençlerin yanında olmaya devam edecektir.

2. 2023-2024 akademik yılında öne çıkan başlıklar nelerdir?

2023-2024 akademik yılı gerek öğrenciler gerekse üniversitenin idari ve akademik personelleri için hem yönetimlerin hem de siyasi otoritenin yanlış karar ve politikaları ile geçmiştir.

Yanlış politika ve kararların mağdurlarından biri öğrencilerdir. Öğrenciler için üniversite sonrası istihdam imkânı bulamama durumu ülkenin kötüye giden ekonomik şartlarıyla birlikte katlanarak artmış, özel sektörde iş imkânı bulanlar ise çok düşük ücretlerle çoğunlukla mesleklerin dışında işlerde çalışarak hayatlarını sürdürmeye çalışmıştır.

Öğrencilerin sorunları gelecek kaygısı, bulamama ve düşük ücretli işlerde istihdam edilme durumlarıyla sınırlı değildir. Üniversite eğitimine devam eden öğrencilerin yaşadığı barınma, beslenme ve güvenlik krizi de bu yıl özellikle gündemi meşgul etmiş ve devlet yurtlarının imkanlarından faydalanamayan, burs imkânı bulamayan öğrenci sayısı artmıştır. Yurtta kalma imkânı bulan öğrencilerin de sorunları farklılaşmış beslenme ve güvenlik yıl boyunca en çok tartışılan konulardan olmuştur. KYK yurtlarında yaşanan asansör kazaları, beslenme için devlet yurtlarının sunduğu imkanların sınırlı kalması gibi birçok sorunu bir arada yaşayan öğrencilerin problemlerine, üniversite yapılanmasında yönetimin baskısı ve liyakatsiz uygulamaları eklenmiştir.

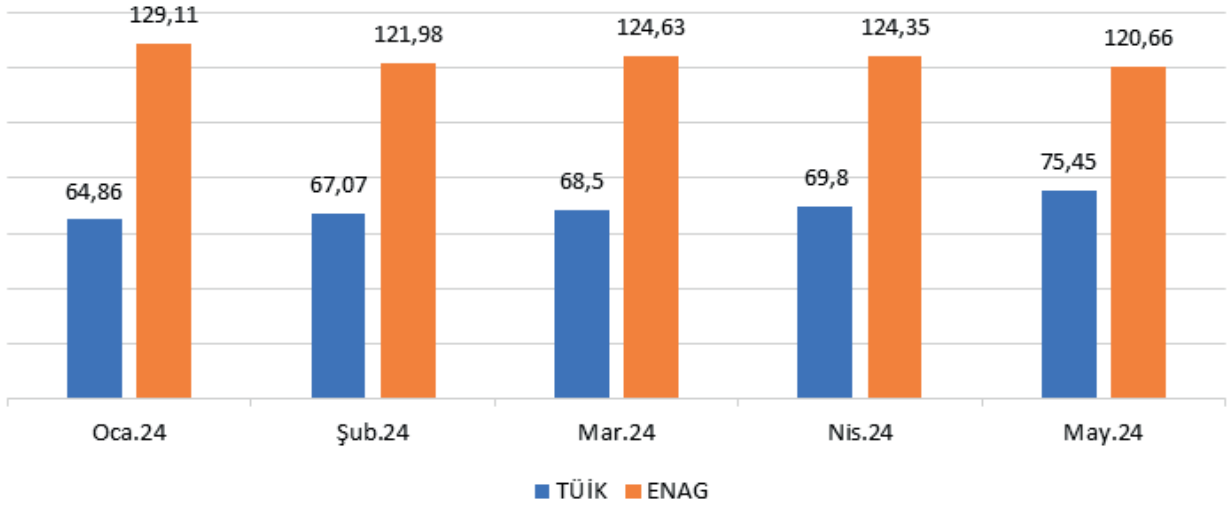
Yükseköğretim sorunları öğrencilerin ve mezun gençlerin yaşadığı zorluklarla sınırlı değildir. Akademik ve idari personelin yaşadığı baskı, keyfi uygulamalara maruz kalma durumu, liyakatsiz atamaların yapılması hepsi bir arada özerkliği ortadan kaldıran uygulamaları temsil etmektedir. Yıl içinde açıklanan özerklik raporunda Türkiye'nin yeri bu durumu destekler nitelikte olmuş ve finansal, organizasyonel, akademik ve personel özerkliği olarak belirlenen dört başlığın üçünde son sıralarda yer almış, organizasyonel özerklikte ise sıralamaya girememiş çünkü raporda yer alan ülkeler arasında rektör atamalarının doğrudan siyasi irade tarafından yapılması durumuna örnek teşkil başka bir ülke örneği bulunamamıştır. Böyle bir ortamda özgürce bilim yapabilmek için mücadele veren bilim insanlarının çok sayıda baskı ve mobbinge maruz kalması ülkede bilimsel başarıyı geriye götürmüş URAP 2023-2024 raporuna göre Türkiye'nin ilk 500 içine girebilen üniversitesi olmamıştır.

Eğitim-İş olarak; en başından beri üniversitelerimizin özerkliğe kavuşmasını, liyakatin üniversitelerdeki tüm bileşenler için geçerli olması gerektiğini, öğrencilerin barınma, geçinme, beslenme, güvenlik, sosyalleşme konularında hiçbir engele takılmadan özgür ve bilimsel bir ortamda eğitim olanaklarından faydalanmalarını, kamusal ve parasız eğitimin sağlanmasını savunuyoruz ve bunun için mücadele ediyoruz.

3. Ülke ekonomisinde enflasyonun mağdur ettikleri ve bu konuda gelinen son nokta nedir?

2024 yılı ocak ayından itibaren Türkiye'de yaşanan enflasyon artışları ve buna bağlı reel gelirden (satın alma gücünde) yaşanan kayıplar, halkın yoksullaşması, açlık ve yoksulluk sınırının artışı gibi çok sayıda zorlayıcı maddi süreç yaşanmıştır. Faiz arttırmaları, kamuda tasarruf tedbirleri gibi çok sayıda tedbir alınmasına rağmen düşmeyen enflasyon halkın mağduriyetinin katlanarak artmasına neden olmuştur.

2024 yılı ENAG ve TÜİK'e göre TÜFE oranları

Kaynak: TÜİK ve ENAG resmî web sitelerinden edinilen veriler ile oluşturulmuştur.

TÜİK verilerine göre enflasyon 2024 yılı boyunca ilk beş ayda iki haneli olmuş ve %75 düzeyine kadar çıkmıştır. ENAG verilerine göre ise her ay üç haneli bir oran açıklanmış ve %120'nin altına inmemiştir. Oranların gerçeklerle örtüşüp örtüşmemesi gündemin temel tartışma konuları arasında olsa da bilinen ve tartışmaya kapalı olan konu halkın yoksullaşmış olmasıdır.

	Çeyrek altın miktarı	Dolar
Emekli maaşı	2,53 adet	308,07 dolar
Asgari ücret	4,3 adet	523,78 dolar

Enflasyon sonucunda emekliler 10.000 TL ile yaklaşık 2 çeyrek altın alabilir durumdayken asgari ücretliler sadece 4 çeyrek altın alabilmektedir. Dolar bazında bakıldığında emekli maaşı 308 dolara asgari ücret ise 523 dolara denk gelmektedir. Bu durum ülkede enflasyonun gerçek durumunu, halkın geliri ile satın alabileceği mal miktarını nasıl düşürdüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

Tüm bunlara önlem olarak özellikle sürecin en büyük mağdurlarından biri olan emeklilere 2024 yılına "emekliler yılı" adını veren devletin sağladığı destekler; tatile gitmeleri halinde KYK yurtlarında kalma imkanının sunulması, bayram için otobüs biletlerinin %20 indirimli sunulması, sinema ve tiyatro biletlerinde indirim yapılması vb olmuştur. . Ev kirasını, mutfak masraflarını ve faturalarını ödeyemeyen emekli için devletin bulduğu çözüm tiyatro, sinema, tatil ve şayet otobüs firmalarının konuya tepkisi dinese uygulanan %20 bilet indirimidir.

Literatür otonom ihtiyaçlar içine ilk önce beslenme, barınma, giyinme gibi değişkenleri koyarken devlet bu ihtiyaçları karşılayamayan daha doğrusu hayatta kalma mücadelesi veren emekliye tiyatro ve tatil fırsatı sunmakta ve adına krize karşı en düşük gelirle yaşamaya çalışan destek demektir. Artan enflasyon karşısında enflasyonu düşürmek için alınan tedbirler yine halkı mağdur etmeye yönelik olurken bu durumun halk üzerinde etkisinin büyüklüğü görmezden gelinmiş ve çözüm odaklı olmaktan tamamen uzak olan ve adına tedbir denilen birkaç uygulamadan öteye gidilmemiştir.

4. 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılı sonunda “Zorunlu Eğitimdeki Öğrenciler için Yaşam Maliyeti” hesaplamasının sonuçları nelerdir?

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 12 yıl olarak belirlenen zorunlu eğitim sürecinde ailelerin bir öğrenci için bütçelerinden ayırmaları gereken ortalama tutar sendikamızın yapmış olduğu piyasa araştırması ile hesaplanmıştır.

Araştırma Ankara özelinde Mayıs 2024 dönemine ait fiyat bilgileri dikkate alınarak yapılmıştır. Araştırmada 5 ana ve 40 alt başlığa yer verilmiş, bu başlıklar Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Tüketici Fiyat Endeksi mal sepetinde yer alan ürünler baz alınarak tarafımızca belirlenmiştir. Ürünler birden fazla market ve birden fazla markanın dikkate alınması ile hesaplanmış ve ortalama fiyat belirlenmiştir.

Araştırmada zorunlu eğitim ilkokul, ortaokul ve lise olmak üzere ayrı ayrı değerlendirmeye alınmıştır. Çünkü üç grup arasında özellikle yardımcı kaynak (test kitaplar vb.) konusunda fiyat ve kaynak ihtiyacı değişkenlik göstermektedir. Ortaokul bitiminde LGS (Liseye Geçiş Sınavı), lise bitiminde ise YKS (Yükseköğretim Kurumları Sınavı)’ye bağlı olarak hem kaynak talebi hem de kaynakların fiyatları daha yüksek belirlenmektedir.

Yine maliyeti etkileyen en önemli değişken olan grup ulaşımdır. Öğrencinin okula giderken araç kullanıp kullanmamasına göre maliyette değişiklik söz konusu olmaktadır. Bu nedenle zorunlu eğitimin her düzeyi için servis (Ankara Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği’nin 2024 yılı için mesafeye göre belirlediği yıllık fiyatın ortalaması alınmış ve on iki aya bölünmüştür), otobüs (Ankara öğrenci abonmanı) ve araç kullanmayan öğrenci maliyetleri ayrı ayrı hesaplanmıştır.

İLKOKUL ÖĞRENCİSİ İÇİN MALİYET

	SERVİS	OTOBÜS -ABONMAN	ARAÇ KULLANMADAN
BESLENME	3.530,57	3.530,57	3.530,57
GIYİM	397,62	397,62	397,62
KIRTASIYE	412,1	412,1	412,1
ULAŞIM	1.121,33	140	
SİNEMA TİYATRO	215	215	215
TOPLAM	6.074,24	4.695,29	4.555,29

ORTAOKUL ÖĞRENCİSİ İÇİN MALİYET

	SERVİS	OTOBÜS -ABONMAN	ARAÇ KULLANMADAN
BESLENME	3.530,57	3.530,57	3.530,57
GİYİM	397,62	397,62	397,62
KIRTASIYE	412,1	412,1	412,1
ULAŞIM	1.121,33	140	
SİNEMA TİYATRO	215	215	215
TOPLAM	6.074,24	4.695,29	4.555,29

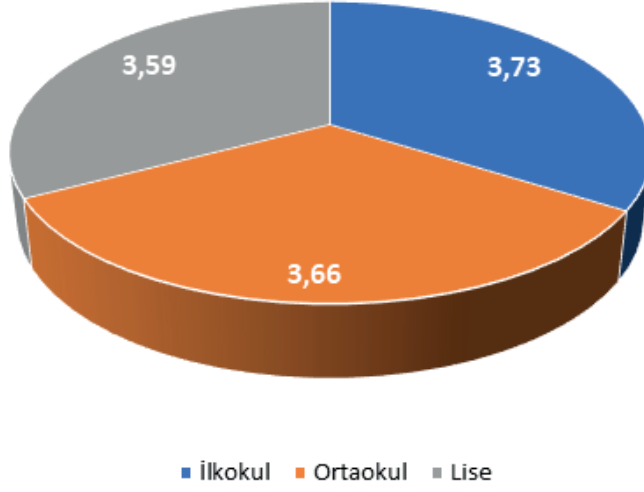
LİSE ÖĞRENCİSİ İÇİN MALİYET

	SERVİS	OTOBÜS -ABONMAN	ARAÇ KULLANMADAN
BESLENME	3.530,57	3.530,57	3.530,57
GİYİM	397,62	397,62	397,62
KIRTASIYE	210,931	210,931	210,931
ULAŞIM	1.121,33	140	
SİNEMA TİYATRO	215	215	215
TOPLAM	5.845,491	4864,191	4724,191

Bir öğrencinin yaşam maliyetine göre asgari ücretlinin mevcut geliri ile maksimum kaç öğrencinin maliyetini karşılayabileceğini hesaplamak mümkündür. Üç eğitim düzeyinde de (ulaşım için araç kullanmayan) en düşük öğrenci maliyetleri dikkate alınarak hesaplama yapılacaktır.

Asgari ücretlinin tüm gelirini kullanarak okutabileceği öğrenci sayısı 3'tür. Buna göre asgari ücretle çalışan bir kişi başka hiçbir şeye harcama yapmasa bile her eğitim düzeyinde en düşük maliyete sahip öğrenci dikkate alındığında okutabileceği öğrenci sayısının en fazla 3 olduğu görülmektedir.

Asgari ücretlinin tüm geliriyle okutabileceği öğrenci sayıları

Durum buyken kısmen daha iyi şartlarda çalışmak, mezun olduğu, eğitimini aldığı alanda meslek sahibi olmak isteyen gençlere memurluk dışındaki alanlara yönelmelerini tavsiye eden hükümet, gençleri çoğu zaman asgari ücretin bile çok altında belirlenen ücret düzeylerinde çalıştıran özel sektöre yönlendirmiş durumdadır. Gençlerin bu ekonomik şartlarda kendi gelecekleri için bile plan yapamazken aile kurmaları, çocuk sahibi olmaları, gelecek planlarını gerçekleştirerek sosyalleşmeleri kısacası kendilerini güvende hissetmeleri mümkün değildir.

SON SÖZ

Eğitim-İş; dönem boyunca okullarda ve üniversitelerde yaşanan her türlü olumsuzluğa, sürdürülemez boyutlara ulaşan enflasyonun yoksullaştırdığı emekliye, memura, işçiye, çocuklara, yok sayılan genç nüfusa, atanmayan öğretmenlere ses olmuş ve bilimsel, laik, çağdaş eğitime karşı savaş açanlarla mücadelesini sürdürmüştür.

Dönem bitse de ülkenin eğitim sistemini, çocuk yoksulluğunu, çocuk işçiliğini, atanmayan ve şiddete uğrayan öğretmen sorunlarını, enflasyon altında ezilen her kesimin mağduriyetini duyurmak, gereken sisteme ulaşmak için mücadelemiz devam edecektir.

EĞİTİM-İŞ BÜLTENİ

Eğitim İş Yayınları, Ankara
Haziran 2024

EĞİTİMİŞ ADINA SAHİBİ

Kadem ÖZBAY / Genel Başkan

YAYIN SORUMLUSU

İlhan YAŞAR / Genel Örgütlenme Sekreteri

RAPOR

Dr. Burcu DOĞAN / Araştırma ve Raporlama Uzmanı

GRAFİK-TASARIM

Hakan ÇELİKARSLAN

İLETİŞİM

Ataç 2 Sokak 43/4 Kızılay-ANKARA
iletisim@egitimis.org.tr
0 312 434 12 06